

ПОЛТАВСЬКИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПРОТОКОЛ

засідання обласного журі з підведення підсумків
обласної акції „Рослини – рятівники від радіації”

13 жовтня 2021 р.

м. Полтава

Присутні:

Голова журі: Дулій Валентина Олександрівна, заступник директора з навчально-виховної роботи Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді;

Члени журі:

Смоляр Наталія Олексіївна, доцент кафедри прикладної екології та природокористування Національного університету „Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка”, кандидат біологічних наук.

Пугачова Ірина Ярославівна, завідувач відділу сільського господарства Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Чайка Тетяна Василівна, методист Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді

Секретар: Грищенко Наталія Юріївна, завідувач лабораторії квітництва та овочівництва Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

СЛУХАЛИ:

Пугачову Ірину Ярославівну, завідувача відділу сільського господарства Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді про участь школярів та вихованців позашкільних навчальних закладів у обласній акції „Рослини – рятівники від радіації”. На конкурс надійшло 10 звітів з Кременчуцької, Карлівської, Зіньківської, Горішньоплавнівської міських рад, Вороньківського ліцею ім. О.Д. Перелета Чорнухинської селищної ради, 4 закладів позашкільної освіти (Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, Полтавського міського центру позашкільної освіти, Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, Миргородського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді). Всього в обласній акції „Рослини – рятівники від радіації” взяли участь 67 учнів.

Робота вихованців гуртка „Лікарські рослини” Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (керівник: Боєва Альона Михайлівна) містить опис рослин які вирощуються на ділянці лікарських рослин закладу, загальні рекомендації збору та сушіння лікарської сировини Юні дослідники провели дослідження: „Вплив глибини висівання насіння

фенхелю звичайного на його схожість, ріст і розвиток” та „Вплив комбінованої стратифікації насіння розторопші плямистої на її схожість”.

З вихованцями гуртка „Основи біології” Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (керівник: Невмивако Тетяна Володимирівна) в рамках акції було проведено:

1. Заняття, вікторини, лекції, на такі теми:
  - З історії застосування лікарських рослин;
  - Коротка характеристика лікарських рослин;
  - Лікарські рослини і трави в народній медицині;
  - Під час збирання лікарських рослин, що потрібно знати.
2. Робота на ділянках:
  - підготовка ділянок до роботи;
  - висаджування рослин та підготовка насіння;
  - перенесення лікарських рослин з дикої природи на ділянки;
  - догляд за рослинами;
  - збір лікарської сировини та насіння лікарських рослин;
  - проведення фенологічних спостережень за рослинами;
  - проведення екскурсій на ділянки лікарських рослин.
3. Зібрано лікарську сировину:
  - ромашки лікарської ехінацеї пурпурової, материнки звичайної, шавлії лікарської, базиліка звичайного.
4. Зібрано насіння лікарських рослин:
  - ехінацеї пурпурової, ромашки лікарської, материнки звичайної, шавлії лікарської, базиліка звичайного.
5. Проведена дослідницька робота по вивченню вмісту речовин, яка має антиоксидантні та радіопротекторні властивості – рутину в сировині ромашки лікарської та ехінацеї пурпурової при різних строках стиглості (недостиглій, нормальній стиглості та перестиглій). Проведене дослідження показало, що сировину лікарських трав потрібно збирати лише в оптимальні строки, якщо сировиною є квіти, то оптимальною їх стиглістю їх якраз період, коли їхні пелюстки знаходяться приблизно перпендикулярно ґрунту.
6. Передали разом з іншими вихованцями та педагогами закладу до громадського об'єднання Чорнобильсько-афганський союз лікарську сировину - ехінацеї пурпурової, ромашки лікарської, материнки звичайної, звіробою звичайного, за що нагороджені подякою вищевказаного об'єднання.
7. Робота містить реферативні матеріали підготовлені вихованцями: „Історія вивчення лікарських рослин”, „Ботанічний опис та особливості використання ромашки лікарської в медицині”, „Ехінацея пурпурова”, „Материнка звичайна та її використання”, „Використання звіробою звичайного в медицині”.

Вихованці гуртка „Зелена аптека” Миргородського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (керівник: Левченко Руслана Олександрівна) провели дослідження на тему: „Дослідження ефективності насінневого розмноження розмарину звичайного при застосуванні стимуляторів росту”. Під час виконання дослідницької роботи вихованці

гуртка познайомилися із історією інтродукцією та особливостями застосування в медицині розмарину звичайного. Були вивчені методики вирощування розмарину звичайного з подальшим їх застосуванням при виконанні агротехнічних робіт. Удосконалювались трудові навички при виконанні агротехнічних робіт із догляду за лікарськими рослинами. Результатами дослідження було доведено ефективність насінневого розмноження розмарину звичайного при додатковому його обробітку стимуляторами росту. Юні природолюбамі були розроблені рекомендації з вирощування розмарину у себе дома, щоб кожна людина мала джерело лікувальної сировини та пряності для своєї родини впродовж багатьох років.

У закладі на навчально-дослідних земельних ділянках створено відділок рослин радіопротекторної та антиоксидантної дії. Діти вивчають особливості і агротехніку вирощування рослин, що досліджуються, ведуть щоденники спостережень, розробляють методики вирощування рослин радіопротекторної дії.

Вихованці гуртка „Світ природи” Полтавського міського центру позашкільної освіти (керівник: Москаленко Анна Володимирівна) у своїй роботі описали шляхи надходження радіонуклідів в організм людини та фітотерапевтичні засоби від згубної дії радіації. Під час екскурсій у природу гуртківці вивчали рослини радіопротекторної дії, що зростають в природі, а саме: деревій звичайний, звіробій звичайний, м'ята перцева, мильнянка лікарська, ромашка лікарська, шавлія лікарська, чебрець, суниця зелена, материнка звичайна. Зібрали матеріал про ці рослини. Провели дослідження на тему „Порівняння ефективності вегетативного та насінневого розмноження ехінацеї пурпурової”. За результатами якого зроблено такі висновки, що ефективніше розмноження поділом куща, ніж насінневе розмноження. Хоча рослина, що вирощена з насіння має більшу фармакологічну цінність. Її отримали лише 1%, який прирівнюється до однієї рослини – ехінацеї пурпурової.

Учасники команди „Екоклас” Лип'янської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Карлівської районної ради (керівник: Ківшик Антоніна Іванівна, вчитель біології) під час польових досліджень було вивчили 12 лікарських рослин, які зростають в даній місцевості, систематизовано та розглянуто їхню будову, склали картотеку лікарських рослин, виготовили інформаційний буклет „Рослини – рятівники від радіації” з метою ознайомлення учнів закладу освіти, їх батьків та односельців про лікувальні властивості рослин, розповсюдили їх серед жителів села Лип'янка.

Вихованці гуртка „Квітникарство” Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (керівник: Діхтяр Юлія Іванівна, керівник гуртків) під час інвентаризації рослин, які ростуть на дослідній ділянці становили, що на ній ростуть рослини, які введено в культуру, саме ромашка лікарська, ехінацея пурпурова, шипшина звичайна, подорожник. Юні дослідники виготовили гербарій вищевказаних рослин, інформаційні картки. Провели дослідження „Вирощування жоржин (сорту Агора) як рослини з протирадіаційною дією”. Ознайомилися з лікувальними особливостями

жоржин. За кордоном коренебульби жоржин використовують як альтернативне джерело інуліну. Завдяки тому, що вони не містять карамелізуючі фруктозани, інулін отримують без застосування високовартісних та складних технологій. Екстракт з листя жоржин має протизапальну, антиоксидантну, протигрибкову дію. Народна медицина використовує висушене листя жоржин при опіках та у косметичних процедурах при проблемній шкірі. В ході проведеної роботи було встановлено, що добре збережений та якісно підготовлений посадковий матеріал дає якісні рослини з пишним цвітінням, які в подальшому можуть бути використані в медичних цілях.

Спринчак Олексія, учениця групи Л-8Б наукового ліцею „Політ” при Кременчуцькому педагогічному коледжі імені А.С.Макаренка Полтавської обласної ради (керівники: Михайленко Лідія Володимирівна, вчитель хімії та біології, Богомаз Ольга Анатоліївна, вчитель біології наукового ліцею „Політ” при Кременчуцькому педагогічному коледжі імені А.С.Макаренка Полтавської обласної ради, Шерстюк Віталій Вікторович, вчитель-методист хімії Кременчуцького ліцею №4 „Кремінь”, Бельська Валентина Василівна, директор Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді) вивчала особливості вирощування пряних рослин на присадибній ділянці та в квартирних умовах. Провела дослідницьку роботу по отриманню ефірної олії з висушеної трави та суцвіть чебрецю звичайного. Для цього було зібрано установку – плоскодонна колба ємністю 1л, яка підігрівалась на електроплитці, зворотний холодильник та ділильна воронка. В колбу насипали приблизно 100 г сухої рослинної сировини чебрецю звичайного, залили 600 мл дистильованої води та почали підігрівати. Для прискорення підігріву вкрили колбу алюмінієвою фольгою. Суміш чебрецю та води переганялась при температурі близько 95 градусів. Ефірну олію та водну настоянку розділили в ділильній воронці. В результаті дослідження було отримано 0,5 л ефірної олії чебрецю звичайного, вона мала приємний характерний аромат чебрецю. Розроблено рецепт приготування корисного напою „Антиковідний” на основі м’яти перцевої, меліси лікарської, шавлії мускатної, чебрецю звичайного, який готується сухої лікарської сировини.

Пономаренко Валерія, учениця 8 класу Тарасівської гімназії Зіньківської міської ради (керівник: Їжаченко Олександра Сергіївна, вчитель біології) у своїй роботі досліджувала різноманітність рослин радіопротекторної дії, що зростають на території селища, вивчала шляхи застосування даних рослин, правила збору та зберігання.

Нестеренко Людмила, учениця 7 класу, Вороньківського ліцею ім. О.Д. Перелета Чорнухинської селищної ради (керівник: Тютюнник Олена Василівна) в своїй роботі описала рослинні продукти, які захищають від радіонуклідів, користь сирих овочів і фруктів, як незмінної складової частини щоденного харчування, антоціани та їх радіозахисну дію, вплив овочів та фруктів на організм людини Роль ламінарії у підвищенні імунітету та виведенні радіонуклідів, роль харчових волокон, пектинів, вітамінів та мікроелементів.

УХВАЛИЛИ:

1. Нагородити учасників обласної акції „Рослини – рятівники від радіації”:
за перше місце

Дипломом I ступеня Департаменту освіти і науки облдержадміністрації

– вихованців гуртка „Лікарські рослини” Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді;

за друге місце

– вихованців гуртка „Основи біології” Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді;

– вихованців гуртка „Зелена аптека” Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Миргородської міської ради;

за третє місце

Дипломом III ступеня Департаменту освіти і науки облдержадміністрації

– вихованців гуртка „Світ природи” Полтавського міського центру позашкільної освіти Полтавської міської ради;

– команду „Екоклас” Лип’янської загальноосвітньої школи

I-III ступенів Карлівської міської ради;

– вихованців гуртка „Квітникарство” Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

2. Грамотою Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді за високий рівень виконання дослідницької роботи в обласній акції „Рослини – рятівники від радіації”:

– Спринчак Олексію, ученицю групи Л-8Б наукового ліцею „Політ” при Кременчуцькому педагогічному коледжі імені А.С.Макаренка Полтавської обласної ради;

– Нестеренко Людмилу, ученицю 7 класу Вороньківського ліцею ім. О.Д. Перелета Чорнухинської селищної ради;

– Пономаренко Валерію, ученицю 8 класу Тарасівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Зіньківської районної ради;

– робочу групу «EXTREMA SPE PERITURA» пошукового загону «Сьорчинг» загальноосвітньої школи №2 Горішньоплавнівської міської ради.

3. Нагородити Подякою Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді за організацію дослідницької діяльності, значний внесок у екологічне виховання дітей та учнівської молоді:

– Босєву Альону Михайлівну, керівника гуртка «Лікарські рослини» Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді;

– Левченко Руслану Олександрівну, керівника гуртка «Зелена аптека» Центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді Миргородської міської ради ;

– Невмивако Тетяну Володимирівну, керівника гуртка «Основи біології» Кременчуцького еколого-натуралістичного центру учнівської молоді;

- Москаленко Анну Володимирівну, керівника гуртка «Світ природи» Полтавського міського центру позашкільної освіти
- Діхтяр Юлію Іванівну, керівника гуртка «Квітникарство» Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді;
- Ківшик Антоніну Іванівну, вчителя біології Лип'янської загальноосвітньої школи I-III ступенів Карлівської міської ради.

Підписи: Голова журі

Валентина ДУЛІЙ

Члени журі

Наталія СМОЛЯР

Тетяна ЧАЙКА

Ірина ПУГАЧОВА

Секретар:

Наталія ГРИЩЕНКО